

Zin in Utrecht

Centrum voor levensvragen

...aandacht voor wie u bent

Jaarverslag 2018

Voorwoord

Zin in Utrecht is een lokaal samenwerkingsverband van geestelijk verzorgers. De stichting is door ondergetekenden opgericht in 2013 met als doel extramuraal geestelijke begeleiding in Utrecht aan te bieden voor met name mensen in de thuissituatie die geen levensbeschouwelijke binding hebben, maar wel behoefte hebben aan enige vorm van geestelijke ondersteuning. Aanleiding hiervoor waren de grote veranderingen op het terrein van zorg en welzijn in het land, en daarmee ook in Utrecht.

In vijf jaar tijd is Zin in Utrecht uitgegroeid tot één van de landelijke toonaangevende Centra voor Levensvragen met een team van bevlogen geestelijk verzorgers dat tegemoet kan komen aan de vraag om geestelijke ondersteuning en scholing en met een heldere visie op het nog jonge vak van de eerstelijns verzorging.

Wij hopen met dit jaarverslag een beeld te geven van vorderingen die het afgelopen jaar gemaakt zijn en de zoektocht naar structurele financiering voor de geestelijke verzorging in de thuissituatie.

Het is verheugend te merken dat vijf jaar na onze start in Utrecht een kanteling lijkt te hebben plaatsgevonden en de aandacht voor zingevingsondersteuning steeds meer lijkt te worden onderkend, zowel van overheidswege als in de samenleving. Dit werd gemarkeerd met een bijzondere mijlpaal in oktober 2018 toen Minister Hugo de Jonge van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport bekend maakte dat er vanaf 2019 5 miljoen euro per jaar beschikbaar wordt gesteld voor geestelijke verzorging aan ouderen in de thuissituatie en de wens om in het land Centra voor Levensvragen op te richten.

Voor wie meer inhoudelijke informatie zoekt over de in de verslag vermelde projecten zijn de afzonderlijke rapportages opvraagbaar.

Wij wensen u veel leesplezier

Utrecht, mei 2019

Godelieve van Liebergen
(voorzitter)
Suzette van IJssel
(penningmeester)

1. Organisatie en bestuur

Elk jaar kiezen de geestelijk verzorgers van Zin in Utrecht een jaarthema. In 2018 was het thema *trage vragen*. Daarnaast leefde bij de geestelijk verzorgers de wens Zin in Utrecht als Centrum voor Levensvragen verder uit te bouwen tot expertisecentrum voor zingeving- en levensvragen. Zowel het jaarthema als de wens zich te profileren als expertisecentrum zijn afgelopen jaar richtinggevend geweest voor de verdere activiteiten van Zin in Utrecht.

Bestuur:

Het bestuurswerk bij Zin in Utrecht omvat naast het uitzetten van de strategische lijnen en het verder positioneren van de stichting in het Utrechts sociale domein ook de nodige operationele taken. De financiële middelen maken het nog niet mogelijk om een betaald secretariaat of bureaumanagement aan te stellen. Met hulp van enkele gespecialiseerde vrijwilligers heeft het bestuur echter wel vorderingen kunnen maken op organisatorisch en financieel-beheerstechnisch vlak. Zo is er een nieuw systeem van urenregistratie en projectadministratie opgezet en heeft Zin in Utrecht een regeling rond privacy-bescherming in het kader van de AVG vastgesteld.

Omdat Zin in Utrecht landelijk gezien koploper is en veel ervaring in de eerstelijns geestelijke verzorging heeft opgedaan, is het bestuur in 2018 regelmatig gevraagd om extern op diverse niveaus en in verschillende verbanden te adviseren over financieringsvormen. De beide bestuursleden ontvangen voor dergelijk werk en andere bestuurlijke taken een vrijwilligersvergoeding ruim onder het fiscale maximum. Het aantal uren dat de bestuursleden op vrijwillige basis besteden aan het beheren en ontwikkelen van de organisatie ligt gemiddeld rond de 550 uur per jaar per persoon.

Raad van Toezicht:

De Raad van Toezicht kwam in 2018 drie maal samen en bestond uit

- Elisabeth van Oostrum, voorzitter
- Marieke Lampe
- Raymond Ronkes

De Raad van Toezicht heeft het jaarverslag 2017 goedgekeurd, incl. de financiële verantwoording, en stond het bestuur bij in haar zoektocht om de organisatie en het vakgebied extern onder de aandacht te brengen.

Team van geestelijk verzorgers

Het team bestond in 2018 uit vijf geestelijk verzorgers: Godelieve van Liebergen, Suzette van IJssel, Marc Rietveld, Razi Quadir, en Salima el Ayachi (in opleiding).

In het begin van het jaar meldden zich Sieta Motiram Sharma en Willemien Winkel om zich te oriënteren op aansluiting. Het team kwam in totaal 10 keer bijeen, waarvan 5 bijeenkomsten door de Stichting Kwaliteitsregister Geestelijke Verzorgers (SKGV) geaccrediteerd als intervisiebijeenkomst.

Onderwerpen die tijdens de (intervisie)bijeenkomsten aan de orde waren:

- Vormgeving Zin in Utrecht als expertisecentrum voor zingeving- en levensvragen.
- Vorderingen Plan IMPULS (een project om extra impuls te geven aan de aandacht voor de spirituele dimensie in de palliatieve fase thuis in Utrecht) gekoppeld aan het landelijke onderzoeksproject PLOEG-3 (Integratie Geestelijke Verzorging vanuit drie Multidisciplinaire Praktijken), voor meer informatie, zie pagina 5.
- Samenstelling nieuwsbrieven

- Praktijkvoering (inclusief aandacht voor de gestelde kwaliteitseisen en voorwaarden voor financiering vanuit de VWS-gelden).
- Visieontwikkeling, ontwikkelen jaarplan en teambuilding.
- Aftasten mogelijkheid samenwerking met intramurale geestelijk verzorgers en opleidingen.

De geestelijk verzorgers van Zin in Utrecht werken op basis van een Overeenkomst van Opdracht (als ZZP) en zijn gehouden aan het privacyreglement van de organisatie. De meeste aangesloten geestelijk verzorgers zijn lid van de beroepsverenigingen VGVZ en/of NVPA. Drie geestelijk verzorgers staan geregistreerd in het kwaliteitsregister SKGV, drie anderen oriënteren zich op registratie. Daarmee voldoet het team aan de kwaliteitseisen van VWS en de gemeente.

Zin in Utrecht werkt zoveel mogelijk wijkgericht: er wordt voor elke wijk in Utrecht gestreefd naar een eigen aanspreekpunt voor geestelijke verzorging.

In 2018 was de verdeling als volgt:

Wijkverdeling

Kanaleneiland	Razi Quadir
Hoograven	Godelieve van Liebergen
Leidsche Rijn	Salima el Ayachi
Utrecht West	Marc Rietveld
Centrum	Suzette van IJssel
Oost	Suzette van IJssel
Noordoost	Willemien Winkel en Suzette van IJssel
Noordwest	Godelieve van Liebergen
Overvecht	Godelieve van Liebergen

Vrijwillige ondersteuning

Niet alleen beschikt Zin in Utrecht over een pool van professioneel geestelijk verzorgers die inzetbaar zijn bij de vraag naar ondersteuning en levensbegeleiding, de afgelopen drie jaar heeft Zin in Utrecht zich ook ontwikkeld tot vrijwilligersorganisatie met een groep zeer betrokken vrijwilligers:

- 23 bezoeken vrijwilligers voor het maatjesproject Zorg naar Maat en
- 4 bureauvrijwilligers voor de boekhouding, administratie, website/Facebook en bestuursadvies

Communicatie en PR

Bij aanvang van het nieuwe jaar hebben wij een set wenskaarten verspreid rond ons jaarthema *trage vragen*. Als symbool is gekozen voor fotogenieke slakken (zie illustraties). Aan onze doelgroep hebben we gevraagd welk mooi citaat – passend bij hun levenservaring – ze via een wenskaart zouden willen delen met hun stadsgenoten. De slak als beeldvorm werd tevens de rode draad voor de digitale nieuwsbrief die vier keer verscheen (± 450 ontvangers). Andere communicatiemiddelen die wij inzetten waren de website en onze Facebookpagina die een vrij breed bereik hebben. Stedelijk maken we onze activiteiten bekend via wijkkranten, externe nieuwsbrieven en websites, wachtkamerschermen in gezond-

heidscentra etc.. Wij zijn op zoek naar een vrijwilliger die ons wil ondersteunen Zin in Utrecht en ons aanbod nog verder bekend te maken in de hele stad.

Doelrealisatie conform jaarplan:

De doelstellingen van Zin in Utrecht zijn:

1. Het begeleiden en ondersteunen van kwetsbare extramurale zorgbehoevenden in de gemeente Utrecht in de vorm van eerstelijns professionele geestelijk verzorging, zowel verzekerd als onverzekerd.
2. Het verzorgen van cursussen op het gebied van spiritualiteit, zingeving en existentiële problematiek, gericht op de preventieve werking die uitgaat van aandacht voor het geestelijk leven van (kwetsbare groepen) mensen
3. Het bieden van training en scholing aan vrijwilligers en professionals in zorg en welzijn waar aandacht en deskundigheid voor existentiële vragen en behoeftes onder zorgbehoevenden een rol spelen.
4. Het initiëren van en openstaan voor samenwerking met lokale organisaties op het gebied van welzijn, hulpverlening en zingeving waaronder ook de diverse levensbeschouwelijke genootschappen met specifiek als insteek de deskundigheid op vlak van zingeving, levensvragen, spiritualiteit en de existentiële dimensie.

Ad 1. Individuele begeleiding

Al jaren zet Zin in Utrecht zich in om individuele begeleiding thuis gefinancierd te krijgen. Voor elke client geldt op dit moment een andere financieringsbron. Dit betekent dat niet iedereen geholpen kan worden. De geestelijk verzorgers besteden zelf ook tijd aan het uitzoeken van de mogelijkheden per cliënt. Zie hieronder een samenvatting:

Zorgverzekering

Twee geestelijk verzorgers hebben in totaal 20 cliënten (deels) begeleid vanuit de aanvullende verzekering onder de noemer van psychosociale begeleiding (of *spiritual care*). Wanneer aanvullende verzekeringen worden herzien, kan het zijn dat deze vergoedingsoptie in een nieuw kalenderjaar voor sommigen komt te vervallen. Dit gebeurde o.a. bij U-polis-houders in 2018 (gemeentelijke zorgverzekering).

Wmo

Op grond van de Wmo is tot op heden, ondanks enkele pogingen daartoe, geen vergoeding (PGB met name) toegekend door de gemeente Utrecht. Met het oog op het bieden van geestelijke verzorging als vorm van specialistische begeleiding hebben Suzette van IJssel en Godelieve van Liebergen een AGB-code aangevraagd om op grond van de Wmo Aanvullende Zorg ingezet te kunnen worden bij specifieke begeleidingsvra-

gen. Zin in Utrecht zal zich in 2019 inschrijven voor de nieuwe aanbestedingen die per 2020 worden toegekend.

In het najaar van 2018 gaf wethouder dhr. Maarten van Ooijen (o.m. Maatschappelijke Ondersteuning, Welzijn, Asiel en Integratie) te kennen dat hij een meer structurele inbedding wil van Zin in Utrecht in het welzijns- en zorgaanbod van de gemeente Utrecht. Ook ziet hij een rol weggelegd voor Zin in Utrecht op het gebied van scholing van professionals met oog op doorverwijzing. In 2019 wordt dit verder uitgewerkt.

VWS-middelen

Door twee geestelijk verzorgers van Zin in Utrecht is, samen met een daartoe ingestelde werkgroep van zorgverleners in de palliatieve zorg, het project IMPULS (Integratie binnen de Multidisciplinaire Palliatieve zorg in Utrecht van aandacht voor Levensvragen en Spiritualiteit) ontwikkeld. Dit project draait om het scholen van hulpverleners met het oog op doorverwijzing naar geestelijke verzorging, de begeleiding van cliënten in de palliatieve fase en het creëren van een klantvriendelijke infrastructuur om de passende zorg in de laatste levensfase te kunnen bieden. Project IMPULS liep vooruit op de landelijke subsidie die door VWS in 2019 beschikbaar is gesteld voor geestelijke verzorging in de thuissituatie voor 50-plussers en mensen in de palliatieve fase. In het uiteindelijke projectplan van de VGVZ voor VWS is Zin in Utrecht opgenomen in de lijst van bestaande landelijke initiatieven. Daarmee is IMPULS onderdeel geworden van een bredere opdracht van VWS om geestelijke verzorging in de eerste lijn mogelijk te maken. Aan het plan IMPULS is ook een landelijk onderzoeksproject gekoppeld, nl. PLOEG-3 (Integratie Geestelijke Verzorging vanuit drie Multidisciplinaire Praktijken) onder leiding van prof. Dr. Carlo Leget. De opzet van PLOEG-3 is de ontwikkeling van een doorverwijstool in de palliatieve fase. Vanuit Zin in Utrecht is Marc Rietveld als co-researcher verbonden aan PLOEG-3. Voor het project PLOEG-3 kende ZonMW in het najaar de subsidie toe. Ten behoeve van een consultatiebijeenkomst van het ministerie van VWS d.d. 11 juli 2018 ontwikkelde het bestuur een visie op levensloopbegeleiding in de vorm van het plan "Van de Wieg tot het Graf". In het najaar ontving Zin in Utrecht een delegatie van VWS in het kader van een reeks werkbezoeken aan voorbeelden van eerstelijns geestelijke verzorging in de praktijk.

Project Zorg naar Maat

Met name ons al wat langer lopende en succesvolle project Zorg naar Maat (afgerond in 2018) heeft het mogelijk gemaakt om ruim 50 inwoners, van wie sommigen in de palliatieve fase en velen 50+, begeleiding te bieden. Dit doen wij vooral met de hulp van (getrainde en begeleide) vrijwilligers. Vanaf 2019 zal voor enkele cliënten ook de extra subsidie van VWS worden benut.

De afgelopen drie jaar heeft dit project ons geleerd dat deze vorm van vrijwilligerswerk een waardevolle aanvulling is op het bestaande aanbod aan vrijwilligersorganisaties in de stad in het kader van de eenzaamheidsbestrijding. Zin in Utrecht maakt daarom ook deel uit van het Netwerk Informele Zorg Utrecht (NIZU).

In 2018 werd door de buurtteams 8 keer beroep gedaan op Zin in Utrecht, waarbij met name het

project Zorg naar Maat uitkomst bood. Ook sociaal makelaars wisten ons te vinden. In 2019 krijgt dit project een vervolg onder de naam Zin op Maat.

Ad 2. Groepsaanbod

Niet alleen biedt Zin in Utrecht individuele begeleiding, ook blijkt er behoefte te zijn aan groepsaanbod, in verschillende vormen. Het onderstaande overzicht vat samen wat wij concreet ontwikkeld hebben.

PROJECT	INHOUD	RESULTAAT
Bouwstenen van herstel (met Steunpunt GGZ) (nov. 2017 gestart)	Training en begeleiding van ex-GGZ-cliënten voor een jaar. Training Zelfcompassie	12 deelnemers per training (er is gewerkt met wachtlijsten)
Social Media (i.s.m. Lister en Enik Recovery College) (aug 17-jun 18)	Vergroten van bewustzijn in de omgang met social media, versterken van het eigen netwerk en leren omgaan met valkuilen en risico's voor mensen met een psychische kwetsbaarheid.	6 deelnemers
Bezinningsbijeenkomst ouderen Zinvol ouder worden anno 2018 Sociale Prestatie (A)	-37 bijeenkomsten voor ouderen in de wijken Hoograven, Oost en NoordOost Waarvan 3 bijeenkomsten op verzoek van sociaal makelaar en Bibliotheek in de wijken Zuilen, Daalsedijk en Overvecht en één extra bijeenkomst in Ondiep op eigen kosten.	Gem.: 4-20 deelnemers
Tussen Moeten en Willen Sociale Prestatie (B)	Door Zin in Utrecht begeleide zelfhulpgroep Maatschappelijke Participatie	7 deelnemers
Zomerschool: Op Verhaal Komen COSBO Stad Utrecht	-2 workshops uit een serie van 5 bijeenkomsten	
Interactieve lezingencyclus: Kwestie van perspectief	Lezingencyclus die vanuit bepaalde levensbeschouwelijke perspectieven licht doet schijnen op hedendaagse problemen en uitdagingen.	Gepland in najaar maar wegens ziekte niet doorgegaan

THEMAWEEKEN	INHOUD	RESULTAAT
Week van de Psychiatrie 19 t/m 24 maart: <i>"Psychiatrie is van ons allemaal. En trauma ook"</i>	-Workshop over de kracht van kwetsbaarheid -Filmvertoning van de film Crazy Wise	12 mensen 30-40 deelnemers
Week tegen Eenzaamheid 27 september t/m 6 oktober in samenwerking met Oog voor Utrecht	-Koffie-inloop en wandelochtend -Workshop Pelgrimstocht naar de Ziel	27 sept: 21 deelnemers 3 okt: 18 deelnemers 4 okt: 2 deelnemers

Gedurende 2018 zijn de volgende plannen ontwikkeld voor 2019:

PROJECT	INHOUD	RESULTAAT
Bezinningsbijeenkomst ouderen (Scherp-)zinnig oud worden 2019 Sociale Prestatie (B)	Maandelijks groepsgesprekken in 6 wijken in Utrecht, met onderzoek mogelijkheid bijeenkomsten voor migrantenouderen	Toegekend door gemeente voor wijken Hoograven, Oost en Tuindorp. Afgewezen voor de overige wijken
Zelfhulpgroep hoger opgeleide vrouwen in de WAO	Voortzetting SP-B groep <i>Tussen Moeten en Willen (2018)</i> in nieuwe vorm	Aanvang gemaakt voor eventuele doorstart in 2019
HSP-GROEP	Cursussen omgaan met hooggevoeligheid en doorlopende zelfhulpgroep	Heel 2018 subsidie aanvragen ingediend. Tot 2/3 van begroting gekomen
Zin in Verbinding	Project om existentiële eenzaamheid te 'bestrijden' door digitale producten te ontwikkelen zoals online cursussen rondom eenzaamheid.	Ingediend bij KPN: afgewezen
Voortzetting interactieve lezingencyclus: Kwestie van perspectief		

Zin in Utrecht werkt primair op basis van de vraag en behoeften bij de verschillende doelgroepen. Onze activiteiten worden ook door ambtenaren en professionals bezocht, om zo een goed beeld te krijgen van wat Zin in Utrecht kan betekenen in specifieke gevallen.

Ad 3. Training en scholing

Een belangrijke taak van geestelijk verzorgers bij Zin in Utrecht bestaat uit scholing, training en advisering van vrijwilligers en professionals. Daarmee kunnen wij onze positie als expertisecentrum voor zingeving- en levensvragen versterken.

Voor het project Zorg naar Maat traiden wij onze vrijwillige bezoekmaatjes om ze vervolgens te koppelen aan cliënten. In het kader van het project Impuls (palliatieve zorg) zullen wij in 2019 worden ingezet voor de scholing van zorgverleners op het spirituele vlak.

Daarnaast verzorgden aangeslotenen vanuit Zin in Utrecht op verzoek:

- 22 februari - Suzette van IJssel: workshop Overvecht Gezond rondom waarden in het werk
- 14 maart - Suzette van IJssel: lezing Zingeving op conferentie *Vitaal en Waardig ouder worden*
- 23 mei - Suzette van IJssel: gastcollege aan de VU over extramurale GV
- 12 september - Suzette van IJssel: gastcollege aan de Hogeschool Utrecht
- 18 september - Marc Rietveld: nascholing voor de HUS-Academy (Huisartsen Utrecht Stad)

In de Toolkit van de Werkgroep "*Zicht op Zin*" van de Netwerken Palliatieve Zorg Utrecht en omgeving is een aantal van onze trainingen opgenomen.

Zin in Utrecht wordt regelmatig benaderd door studenten van relevante opleidingen met vragen over stages of onderzoekopdrachten. Hier kunnen wij helaas nog geen gehoor aan geven, omdat de begeleiding van deze studenten niet gefinancierd wordt en er doorgaans geen ruimte is dit in eigen tijd te bieden.

Waar mogelijk droeg Zin in Utrecht bij aan kennisontwikkeling van professionals, zowel zorgverleners als collega-geestelijk verzorgers. We maakten deel uit van de Taskforce "*Geestelijke Verzorging buiten de Zorginstellingen*" van de VGVZ, de meelesgroep "*Levensvragen*" (Septet), de werkgroep "*Zicht op Zin*" (Netwerk Palliatieve Zorg) en de vakgroep "*Spiritual Care*" van het NVPA. Ook onderhoudt Zin in Utrecht goede banden met de verschillende opleidingen zoals de Universiteit voor Humanistiek, de Vrije Universiteit Amsterdam, de Academie voor Geesteswetenschappen, de Tilburg School of Catholic Theology en de Hogeschool Utrecht.

Ad 4. Samenwerking:

Omdat Zin in Utrecht werkt volgens het zogenaamde *Utrechts Model* zorgen wij ervoor dat wij niet alleen stedelijk goed bereikbaar zijn, maar ook op wijkniveau via een vaste contactpersoon. Zin in Utrecht bestaat uit een team van geestelijk verzorgers die niet alleen beschikken over verschillende expertises binnen de geestelijk verzorging zoals GGZ, HSP, ouderen, justitie, revalidatie, NAH, palliatieve zorg, hospicezorg, maar ook met een diversiteit aan levensbeschouwelijke achtergronden. Deze formule spreekt niet alleen cliënten, maar ook hulp- en zorgverleners aan. Wij worden benaderd door buurtteams, sociaal makelaars, (thuis-)zorginstellingen, huisartsen, en collega's in de geestelijke verzorging die intramuraal werkzaam zijn.

Andere partners in de stad treffen wij bij netwerkbijeenkomsten van bijvoorbeeld NUZO of SAMEN in de Stad (per wijk) en de HUS (Huisartsen Utrecht Stad).

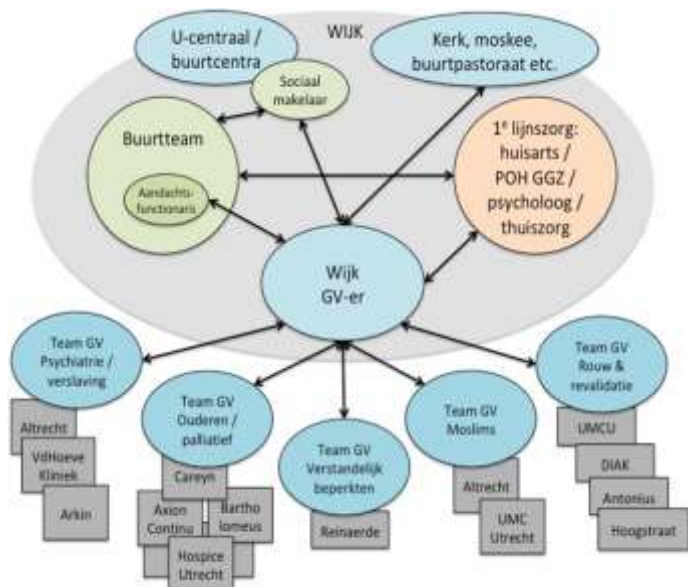
In feite heeft Zin in Utrecht in vijf jaar tijd een grote naamsbekendheid gekregen binnen het hele sociale domein van de stad. Dit leidt tot een toename van het aantal bijeenkomsten of overleggen waarbij onze aanwezigheid op prijs wordt gesteld.

Tot slot

In 2018 is Zin in Utrecht verder gegroeid tot een expertisecentrum dat tegemoet kan komen aan de vraag om begeleiding en ondersteuning bij levens- en zingevingsvragen. Wij hebben actief bijgedragen aan de verbetering van de financieringsmogelijkheden voor de geestelijke verzorging thuis. Er is een pool van geestelijk verzorgers die breed inzetbaar is. Daarmee lijkt het Utrechtse Centrum voor Levensvragen al behoorlijk op wat landelijk beoogd wordt en wordt ons ideaalmodel (zie afbeelding) al aardig benaderd.

Met de financiële mogelijkheden van VWS gaan we in 2019 verder om de vragen om individuele begeleiding en de behoefte aan scholing bij zorgprofessionals structureel op te pakken om zo te groeien tot een organisatie die adequaat kan inspelen op de zingevingsbehoefte in de gemeente Utrecht.

© 2019 / MvdD/GvL